$\lim\limits_{n\to\infty}(\ldots)$ ... όταν $p>0$ και $a_n>0$

- $\lim\limits_{n\to\infty}\left(\left|a_n\right|\right)=\left|A\right|$

  * Το αντίστροφο δεν ισχύει, εκτός αν $A=0$:

  $\lim\limits_{n\to\infty}\left|a_n\right|=\left|A\right| \not\Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}a_n=A$

  $\lim\limits_{n\to\infty}\left|a_n\right|=0 \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}a_n=0$

- Αν $a_n\le b_n$ για $n\ge n_0\in\mathbb{N}$, τότε $A\le B$.
- Αν $M\le a_n\le N$ για $n\ge n_0\in\mathbb{N}$, τότε $M\le A\le N$.

<u>**Χαρακτηριστικές περιπτώσεις**</u>

$= \frac{1}{\infty} = 0$

- Αν $a_n=\frac{1}{n}$, τότε $\lim\limits_{n\to\infty}a_n=0$
- Αν $a_n=a^n$, τότε $\lim\limits_{n\to\infty}a^n=\begin{cases}0, \text{ αν } -1<a<1 & |\alpha|<1\\ 1, \text{ αν } a=1 \\ +\infty, \text{ αν } a>1 & |\alpha|>1\end{cases}$
- Αν $a_n=\sqrt[n]{a}$, τότε $\lim\limits_{n\to\infty}a_n=1 \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}\alpha^{\frac{1}{n}}=\alpha^{\lim\limits_{n\to\infty}\frac{1}{n}}=\alpha^0=1$
- Αν $a_n=\sqrt[n]{n}$, τότε $\lim\limits_{n\to\infty}a_n=1$
- Αν $a_n=\left(1+\frac{1}{n}\right)^n$, τότε $\lim\limits_{n\to\infty}a_n=e=2{,}7182818\ldots$

$\boxed{x=e^{\ln x}}$

$\Rightarrow \ln x=\ln e^{\ln x}$

$\Rightarrow \ln x=\ln x \cancel{\ln e}$

$\Rightarrow x=x$

$\lim\limits_{n\to\infty}a_n=\lim\limits_{n\to\infty}n^{\frac{1}{n}}=\lim\limits_{n\to\infty}e^{\ln n^{\frac{1}{n}}}$

$=\lim\limits_{n\to\infty}e^{\frac{1}{n}\ln n}=\mathrm{I}$

θέτω $u=\ln n$

$\Rightarrow \ln e^u=\ln n$

$\Rightarrow e^u=n$

$\mathrm{I} \Rightarrow \lim\limits_{u\to\infty}e^{\frac{u}{e^u}}=e^{\lim\limits_{u\to\infty}\frac{u}{e^u}}\overset{DLH}{=}e^{\lim\limits_{u\to\infty}\frac{1}{e^u}}=e^0=1$

<u>**Κριτήριο ισοσυγκλινουσών ακολουθιών (κριτήριο παρεμβολής)**</u>

Έστω τρεις ακολουθίες a_n, b_n, c_n, για τις οποίες ισχύει:

$\lim\limits_{n\to+\infty}a_n=\lim\limits_{n\to+\infty}c_n=L$

Αν για $n > n_0$ ισχύει $a_n \leq b_n \leq c_n$, τότε

$\lim_{n\to+\infty} b_n = L$

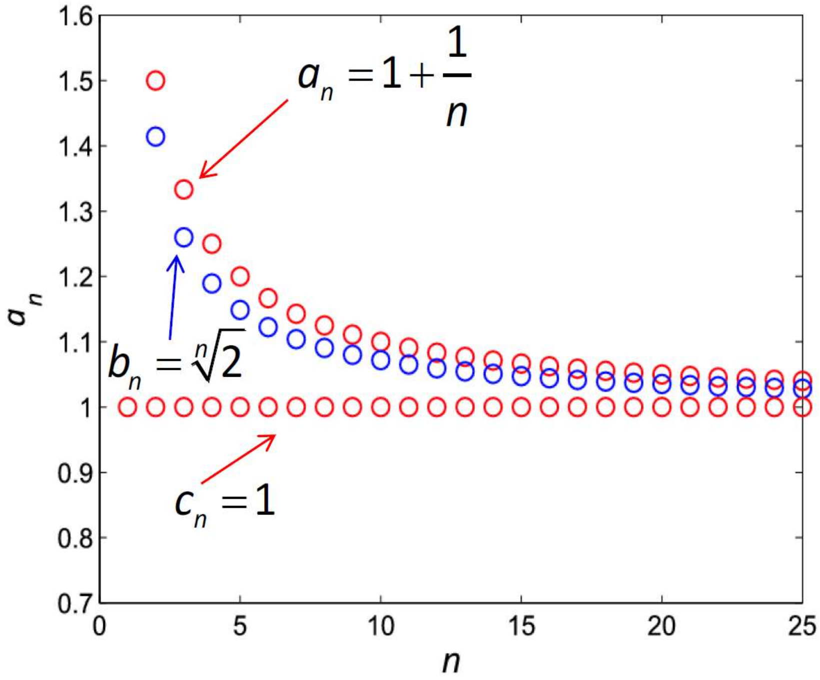

Παράδειγμα

$\sin n \in [-1, 1]$

Να υπολογιστεί (αν υπάρχει) το όριο $\lim_{n\to+\infty} \frac{\sin n}{n}$.

Είναι γνωστό ότι $-1 \leq \sin n \leq 1 \Leftrightarrow -\frac{1}{n} \leq \frac{\sin n}{n} \leq \frac{1}{n}$

$a_n = -\frac{1}{n}, \quad b_n = \frac{\sin n}{n}, \quad c_n = \frac{1}{n}$

Εφόσον $\lim_{n\to+\infty} -\frac{1}{n} = \lim_{n\to+\infty} \frac{1}{n} = 0$

$a_n \leq b_n \leq c_n$

Θα ισχύει και $\lim_{n\to+\infty} \frac{\sin n}{n} = 0$

Ακολουθίες στο άπειρο

Μία ακολουθία **συγκλίνει στο** $+\infty$ ή **έχει όριο το** $+\infty$ ή **απειρίζεται θετικά**, όταν για κάθε $M > 0$ υπάρχει $N \in \mathbb{N}$, τέτοιος ώστε $a_n > M$ για κάθε $n > N$. Τότε

$\lim_{n\to\infty} a_n = +\infty \quad$ ή $\quad a_n \to +\infty$

Αντίστοιχα, μία ακολουθία **συγκλίνει στο** $-\infty$ ή **έχει όριο το** $-\infty$ ή **απειρίζεται αρνητικά**, όταν για κάθε $M > 0$ υπάρχει $N \in \mathbb{N}$, τέτοιος ώστε $a_n < -M$ για κάθε $n > N$. Τότε

$\lim_{n\to\infty} a_n = -\infty \quad$ ή $\quad a_n \to -\infty$

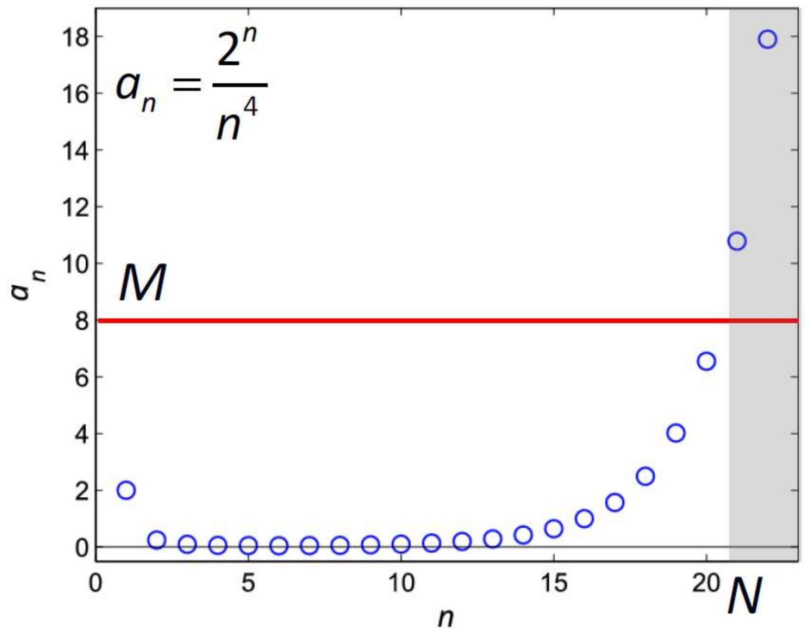

<u>Πράξεις με ακολουθίες που απειρίζονται</u>

- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = a \in \mathbb{R}$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = \pm\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n + b_n) = \pm\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = \lim\limits_{n\to\infty} b_n = +\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n + b_n) = +\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = a > 0$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = \pm\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n \cdot b_n) = \pm\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = a < 0$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = \pm\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n \cdot b_n) = \mp\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = +\infty$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = +\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n \cdot b_n) = +\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = -\infty$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = -\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n \cdot b_n) = +\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = +\infty$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = -\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}(a_n \cdot b_n) = -\infty$
- $\lim\limits_{n\to\infty} a_n = a \in \mathbb{R}$, $\lim\limits_{n\to\infty} b_n = \pm\infty \quad \Rightarrow \lim\limits_{n\to\infty}\left(\frac{a_n}{b_n}\right) = 0$

<u>Φραγμένες ακολουθίες</u>

- Η ακολουθία a_n είναι **άνωφραγμένη** αν υπάρχει πραγματικός αριθμός M ώστε

  $a_n \le M, n = 1,2,3,\ldots$

  Σε αυτή την περίπτωση ο M είναι ένα **άνω φράγμα** της ακολουθίας.
- Ηακολουθία a_n είναι **κάτω φραγμένη** αν υπάρχει πραγματικός αριθμός m ώστε

  $a_n \ge m, n = 1,2,3,\ldots$

  Σε αυτή την περίπτωση ο m είναι ένα **κάτω φράγμα** της ακολουθίας.
- Ηακολουθία a_n είναι **φραγμένη** αν υπάρχουν πραγματικοί αριθμοί m, M ώστε

  $m \le a_n \le M, n = 1,2,3,\ldots$

<u>Παράδειγμα</u>

Έστω ακολουθία $a_n = \frac{3n-5}{5n+8}$.

$\alpha_n = \frac{3n-5}{3n+8} = \frac{3n}{3n+8} - \overset{>0}{\boxed{\frac{5}{3n+8}}} < \frac{3n}{3n+8}$

Παράδειγμα

Έστω ακολουθία $a_n = \frac{3n-5}{5n+8}$.

Τότε $a_n = \frac{3n-5}{5n+8} < \frac{3n}{5n+8} < \frac{3n}{5n} = \frac{3}{5}$

Και $a_n = \frac{3n-5}{5n+8} \geq \frac{-2}{5n+8} \geq \frac{-2}{13}$

Άρα η συγκεκριμένη ακολουθία είναι φραγμένη.

• $\alpha_n = \frac{\dots}{3n+8} = \frac{\dots}{3n+8}$ • $\boxed{\frac{\dots}{3n+8}} < \frac{\dots}{3n+8}$

Για $n=1$
$5 \cdot n + 8 = 13$
$3n - 5 = -2$

• $\frac{3n}{5n+8} < \frac{3n}{5n}$

• $5n + 8 > 5n$
$\Rightarrow \frac{1}{5n+8} < \frac{1}{5n}$

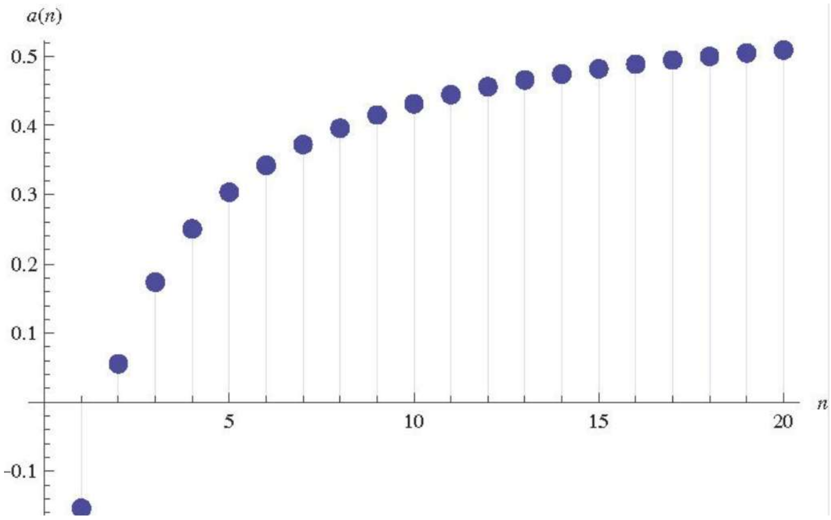

- Μια οποιαδήποτε **συγκλίνουσα** ακολουθία είναι **φραγμένη**. Το αντίστροφο δεν ισχύει.

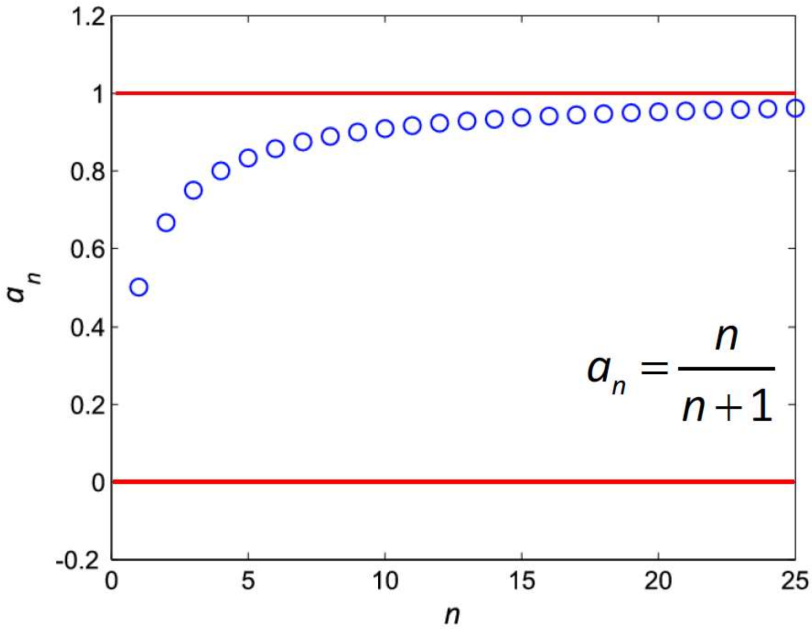

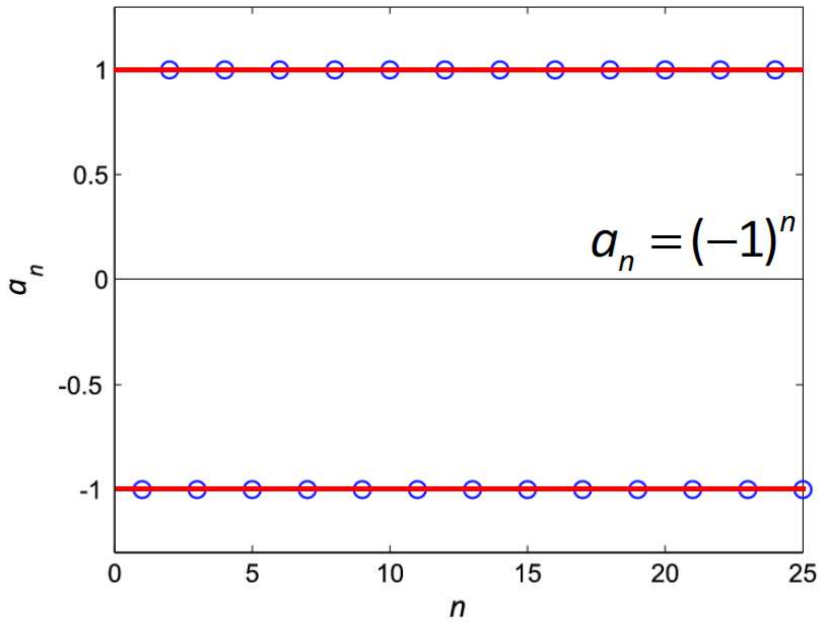

Μονοτονία ακολουθιών

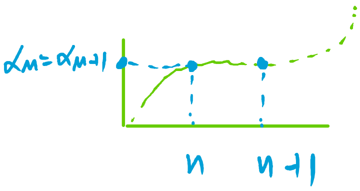

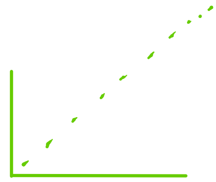

- Η ακολουθία a_n λέγεται **αύξουσα** αν ισχύει

  $a_n \leq a_{n+1}$, n = 1,2,3, …
- Η ακολουθία a_n λέγεται **γνησίως αύξουσα** αν ισχύει

  $a_n < a_{n+1}$, n = 1,2,3, …
- Η ακολουθία a_n λέγεται **φθίνουσα** αν ισχύει

  $a_n \geq a_{n+1}$, n = 1,2,3, …
- Η ακολουθία a_n λέγεται **γνησίως φθίνουσα** αν ισχύει

  $a_n > a_{n+1}$, n = 1,2,3, …

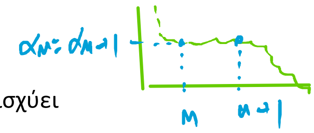

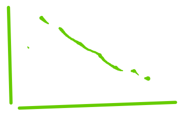

Παράδειγμα

Να δειχθεί ότι η ακολουθία $a_n = \frac{3n-5}{5n+8}$ είναι γνησίως μονότονη.

$a_{n+1} > a_n$

$\Leftrightarrow \dfrac{3(n+1)-5}{5(n+1)+8} > \dfrac{3n-5}{5n+8}$

$\Leftrightarrow \dfrac{3n-2}{5n+13} > \dfrac{3n-5}{5n+8}$

$\Leftrightarrow 15n^2 + 14n - 16 > 15n^2 + 14n - 65$

$\Leftrightarrow 49 > 0$

που ισχύει για κάθε $n \in \mathbb{N}$. Άρα η ακολουθία είναι γνησίως αύξουσα.

Ιδιότητες

- Κάθε **μονότονη** και **φραγμένη** ακολουθία είναι συγκλίνουσα.
- Αν m είναι ένα **κάτω φράγμα** μιας **φθίνουσας** ακολουθίας a_n, τότε

  $\lim\limits_{n\to\infty} a_n \geq m$

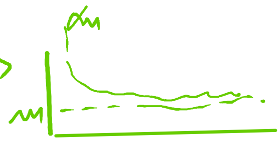

- Αν M είναι ένα **άνω φράγμα** μιας **αύξουσας** ακολουθίας a_n, τότε

  $\lim\limits_{n\to\infty} a_n \leq M$

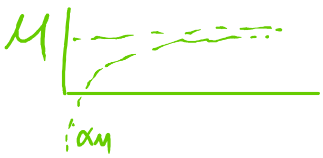

- Μια **μονότονη** και **μη φραγμένη** ακολουθία συγκλίνει:
  - στο $+\infty$, αν είναι **αύξουσα**,
  - στο $-\infty$, αν είναι **φθίνουσα**.

- στο $-\infty$, αν είναι **φθίνουσα**.

Παράδειγμα

Να δειχθεί ότι η ακολουθία $a_n = \frac{n}{n^2+1}$ είναι γνησίως μονότονη.

$a_{n+1} < a_n$

$\Leftrightarrow \dfrac{n+1}{(n+1)^2+1} < \dfrac{n}{n^2+1}$

$\Leftrightarrow (n+1)(n^2+1) < n((n+1)^2+1)$

$\Leftrightarrow n^3 + n^2 + n + 1 < n^3 + 2n^2 + 2n$

$\Leftrightarrow n^2 + n - 1 > 0$

που ισχύει για κάθε $n \in \mathbb{N}$. Άρα η ακολουθία είναι γνησίως φθίνουσα.

Επίσης, η ακολουθία είναι κάτω φραγμένη: $a_n > 0$

Άρα η ακολουθία είναι συγκλίνουσα.

Η ιδιότητα ''τελικά''

Εάν η απόρριψη πεπερασμένων πολλών όρων από την αρχή μιας ακολουθίας παράγει μια ακολουθία με μια συγκεκριμένη ιδιότητα, τότε η αρχική ακολουθία λέγεται ότι έχει αυτή την ιδιότητα τελικά. Για παράδειγμα, η ακολουθία a_n λέγεται **τελικά** άνω φραγμένη, κάτω φραγμένη, αύξουσα, κλπ. αν υπάρχει $n_0 \in \mathbb{N}$, έτσι ώστε οι αντίστοιχες σχέσεις να ισχύουν για $n = n_0, n_0 + 1, n_0 + 2, \ldots$

Παράδειγμα

Η ακολουθία $9, -8, -17, 12, 1, 2, 3, 4, \ldots$

είναι γνησίως αύξουσα από τον πέμπτο όρο και μετά, αλλά η ακολουθία στο σύνολό της δεν μπορεί να ταξινομηθεί ως γνησίως αύξουσα λόγω της ασταθούς συμπεριφοράς των πρώτων τεσσάρων όρων. Για αυτόν το λόγο λέγεται τελικά γνησίως αύξουσα.

Παραγοντικό ενός φυσικού αριθμού

Υπενθυμίζεται ότι το **παραγοντικό ενός φυσικού αριθμού** v συμβολίζεται με $v!$, διαβάζεται v παραγοντικό, και είναι το γινόμενο όλων των θετικών ακεραίων μικρότερων ή ίσων με v:

$v! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \ldots \cdot v$

Επιπλέον ορίζουμε, $0! = 1$.

$5! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5$

Ασκήσεις

1. Χρησιμοποιήστε τη διαφορά $a_{n+1} - a_n$ για να δείξετε ότι η ακολουθία
$\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \dots, \frac{n}{n+1}, \dots$
είναι γνησίως αύξουσα. $\rightsquigarrow \alpha_{n+1} > \alpha_n$

$$\alpha_{n+1} - \alpha_n > 0$$

$$\Rightarrow \frac{(n+1)}{(n+1)+1} - \frac{n}{n+1} > 0$$

$$\Rightarrow \frac{n+1}{n+2} - \frac{n}{n+1} > 0$$

$$\Rightarrow \frac{n+1}{n+2} > \frac{n}{n+1}$$

$$\Rightarrow (n+1)(n+1) > n(n+2)$$

$$\Rightarrow (n+1)^2 - n(n+2) > 0$$

$$\Rightarrow n^2+2n+1 - n^2 - 2n > 0$$

$$\Rightarrow 1 > 0 \quad \text{ισχύει για } n = 1, 2, 3, \dots$$

Άρα α_n είναι γν. αύξουσα.

2. Χρησιμοποιήστε το λόγο $\frac{a_{n+1}}{a_n}$ για να δείξετε ότι η ακολουθία
$\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \dots, \boxed{\frac{n}{n+1}}, \dots$ α_n
είναι γνησίως αύξουσα.

$$\frac{\alpha_{n+1}}{\alpha_n} = \left(\frac{\frac{(n+1)}{(n+1)+1}}{\frac{n}{n+1}}\right) = \frac{(n+1)(n+1)}{n \cdot ((n+1)+1)} = \frac{n^2+2n+1}{n^2+2n} = \frac{n^2+2n}{n^2+2n} + \frac{1}{n^2+2n}$$

$$1 + \boxed{\frac{1}{\ }} > 0 \quad > 1$$

$$= 1 + \boxed{\frac{1}{n^2+2n}} > 0 \quad > 1$$

Άρα $\frac{a_{n+1}}{a_n} > 1 \Leftrightarrow a_{n+1} > a_n$

Οπότε a_n γν. αύξουσα

3. Να δείξετε ότι η ακολουθία $\left\{\frac{10^n}{n!}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ είναι τελικά γνησίως φθίνουσα.

$$a_{n+1} = \frac{10^{n+1}}{(n+1)!}$$

$$\frac{a_{n+1}}{a_n} < 1 \Leftrightarrow a_{n+1} < a_n$$

$$\Rightarrow \frac{\frac{10^{n+1}}{(n+1)!}}{\frac{10^n}{n!}} < 1$$

$$\Rightarrow \frac{10^{n+1} \cdot n!}{(n+1)! \cdot 10^n} < 1$$

$$(n+1)! = \underline{1 \cdot 2 \cdots (n-1) \cdot n} \cdot (n+1) = n!(n+1)$$

$$n! = \underline{1 \cdot 2 \cdots (n-1) \cdot n}$$

$$\Rightarrow \frac{10^n \cdot 10 \cdot n!}{n!(n+1) \cdot 10^n} < 1$$

$$\Rightarrow \frac{10}{n+1} < 1 \quad ?$$

θέλουμε ισχύει

$$\frac{10}{n+1} < 1 \Leftrightarrow 10 < n+1 \Leftrightarrow n > 9$$

Άρα για $n > 9$ η a_n είναι τελικά

Αρα για $n>9$ η a_n είναι τελικά γν. φθίνουσα.

4. Να δείξετε ότι η ακολουθία $\left\{\frac{10^n}{n!}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ συγκλίνει και να βρείτε το όριό της.
5. Χρησιμοποιήστε τη διαφορά $a_{n+1} - a_n$ για να δείξετε ότι η ακολουθία είναι γνησίως αύξουσα ή γνησίως φθίνουσα:

a) $\left\{\frac{1}{n}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **b)** $\left\{1-\frac{1}{n}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **c)** $\left\{\frac{n}{2n+1}\right\}_{n=1}^{+\infty}$

d) $\left\{\frac{n}{4n-1}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **e)** $\{n-2^n\}_{n=1}^{+\infty}$ **f)** $\{n-n^2\}_{n=1}^{+\infty}$

6. Χρησιμοποιήστε το λόγο $\frac{a_{n+1}}{a_n}$ για να δείξετε ότι η ακολουθία είναι γνησίως αύξουσα ή γνησίως φθίνουσα:

a) $\left\{\frac{n}{2n+1}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **b)** $\left\{\frac{2^n}{1+2^n}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **c)** $\{ne^{-n}\}_{n=1}^{+\infty}$

d) $\left\{\frac{10^n}{(2n)!}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **e)** $\left\{\frac{n^n}{n!}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **f)** $\left\{\frac{5^n}{2^{(n^2)}}\right\}_{n=1}^{+\infty}$

7. Να δείξετε ότι είναι τελικά γνησίως φθίνουσα ή γνησίως αύξουσα η ακολουθία:

a) $\{2n^2-7n\}_{n=1}^{+\infty}$ **b)** $\left\{\frac{n}{n^2+10}\right\}_{n=1}^{+\infty}$

c) $\left\{\frac{n!}{3^n}\right\}_{n=1}^{+\infty}$ **d)** $\{n^5e^{-n}\}_{n=1}^{+\infty}$